

1565.

1565.

sint, vel fuerint locari solita, & absque ulla difficultate id etiam procedere volumus in vinea, canneto, vel terreno sic convicino, ubi domus commoda pro domini habitatione non fuerit, concedimus, & ordinamus. Necnon hujusmodi nostram Ordinationem, non solum ad vineas, sed etiam ad casalia intra duodecim milliaria ab Urbe consistentia, ac dictae Urbis ornatum, & commoditatem dominorum casalium, extendimus, ac extendi debere praecipimus, & mandamus. Cumque intellexerimus multa casalia magnae quantitate rubrorum habere incorporata nonnulla terrarum portiones, aut petia modicae quantitate pediculae vulgariter nominata: volumus etiam, & ordinamus, ut quicumque casale habuerit centum rubrorum, aut minus, & hoc maxime ubi aliquod nobile, sive commodum aedificium pro habitatione existat, & aliquam pedicam vicinam & contiguam habeat, si ab uno latere tantum rubra centum, decem: & si a duobus, viginti: si a tribus, triginta: & si casale excedat summam centum, ad dictam ratam, ut supra. Et si aliquid etiam multorum rubrorum casale in alio incorporatum existat, videlicet cum aliqua lingua, quatenus dicta lingua sit incorporata, illam sibi arbitrio dictorum Camerarii, & Magistrorum pro pretio per peritos aestimando, & aucta decima parte plus vendicare possint.

Scalas & curritoria vias publicas impediencia solvi mandata.

§.24. Et insuper eisdem viarum Magistris, ut quoscumque ad scalas qualibet extra domos, & in viis seu plateis publicis existentes, quarum praesertim in Regionibus Transuberinis, & Trivii maxima adest copia, & quae vias publicas non parum impediunt, & occupant. Necnon ad moeniana, alias curritoria lignea, mignani vulgo nuncupata, extra muros domorum, multum, vel modicum se porrigentia, & eminentia, in vias publicas prospectum habentia, infra annum a die publicationis praesentium destruendum, & tollendum arbitrio Camerarii, & Magistrorum eorumdem cogere, & compellere. Necnon domorum inquilinis, ut pensiones per eos pro tempore debitas, etiam invitis dominis, retinere, & in expensas pro destructione scalarum, & curritorium hujusmodi necessarias absque eo quod ad iteratam dominis suis solutionem teneantur, convertere valeant, & debeant. Quinimo inquilini ipsi dictas pensiones, donec scalae, & curritoria hujusmodi ablata fuerint, post simplicem inhibitionem eis faciendam suis dominis sub poena solutionis dictis Magistris viarum iterato faciendae nullatenus persolvere possint; quod tamen unicuique ferrea, seu lapidea moeniana quae vulgo arengherias, aut balauos vocant, habere liceat impune permittentes.

Porticulae demoliri, aut muris claudi jubet.

§.25. Quodque quilibet infra annum praedictum suas porticus, seu porticalia, penitus, & omnino destruere, & demoliri, aut muris claudere habeant: dummodo porticus ipsae non sint modernae, & insignes, iudicandae, & dignoscendae iudicio eorum-

dem Magistrorum viarum. Illae vero porticus, quae pro viarum dilatatione incidendae erunt, ita manere tolerantur, quousque per praefatos viarum Magistris excisae fuerint.

§.26. Et praeterea, quod inter casamenta, seu in locis ejusdem Urbis habitatis non liceat cuique habere hortos, seu viridaria sepibus conclusa, sed illorum domini sub poenis praedictis illa muris circumdare teneantur.

§.27. Omnesque pontes lignei per vias publicas transversi cum situm publicum occupent, & dictae Urbis ornatum offendant, infra ejusdem anni terminum, exceptis tantum illis, qui non in principalibus, sed transversalibus viis, aut in viculis consistentes, visum, & lucem non impediunt, iudicio eorumdem Magistrorum dignoscendis.

§.28. Et ulterius omnes pontelli in quibusvis domibus ruinosis in viis, sive plateis existentes, infra sex menses a die publicationis praesentium per illorum respective dominos, seu inquilinos, sub poenis praemissis omnino tollantur, & auferantur, auferrique debeant.

§.29. Et quoniam ad dictae Urbis decorem, & ornatum non parum cederet, si unaquaque ars ab aliis artibus separata, & in unum collecta, ac unita, suis loco, & ordine collocaretur, & praecipue illa, quae ad vicium sic sparsa non est necessaria, cum artifices ipsius Urbis, quasi absque ulla distinctione invicem confusi, absque maxima ordinis perturbatione, ornatuque, & decoris publici praedicti habitare noscantur, qui, quorumcumque tabernae, & officinae si in suis quique locis, & vicis segregatis ordinarentur, tam Urbis ornatui, quam, etiam illorum commoditatibus non parum confuleretur, ut omnis inter eos confusio amoveatur, & ipsi ab invicem iuxta species suas separati, in quantum poterit, decorem Urbis deferant simul, & commoditatem. Ideo quod quoties, & postquam per Camerarium, & Magistris viarum hujusmodi Artium divisio, & situatio statuta, & ordinata fuerit, quicumque artifex cujuscumque artis, & exercitii in aliquo vico, via, aut platea dictae Urbis, ubi suae artis exercitium magis vigeat, & constitutum fuerit, ut praesertim, habitare voluerit, possit exercitii artificem inibi commorantem, seu commorari volentem, expellere, & eiicere, ac expelli, & eiici facere, & in illius locationes, dummodo ad longum tempus, seu ad vitam, vel generationem non sint, factas, subintrare pro eodemmet pretio, data tamen cautione de exercendo dictam suam artem in dicto loco ad minus per annum, & ultra arbitrio Camerarii, & Magistrorum viarum praefatorum, exceptis tamen semper dominis in propriis domibus habitantibus. Et ad evitandas controversias possint ipsi Camerarius, & viarum Magistris semper, & quodcumque arbitrio suo discernere, & declarare, quae ars in uno loco magis vigeat, quam altera, ac etiam artificii

Hortosque in casamentis Urbis, existentes muris claudi praecipit.

Pontes ligneos transversos in viis publicis amoveri mandata.

Pontellos in domibus ruinosis tolli jubet.

Artium divisionem & situationem in certis viis per Camerarium, & Magistris fieri, & factam servari praecipit.

1565.

1565.

ficii inquilino sic pro tempore expellendo, unius mensis, aut longiorem ipsis Magistris benevifum terminum ad evacuandum praefigere. Et insuper fines, limites, & vicos, infra quos unaquaque ars, & illius artifices suo ordine stare, & consistere debeant, constituit, & declarare, prout, & quando eis videbitur, & placuerit, perpetuo statuimus & ordinamus.

Candelariorum, Corticiorum, & Vacciniorum artes prope flumina exerceri mandata.

§.30. Et quia aeris putrefactio non solum ex malis humoribus, & immunditiis, sed etiam ex malis odoribus, & foetoribus, generatur, sicque ars Candelariorum diffusata per Urbem tetrum putorem reddens, multum nocet Civitati: Idcirco quemadmodum artes vacinariorum, seu coriariorum, necnon artificum chordas musicales ex animalium fibris scientium malum reddentes odorem, ad fluminis Ripam separatam reperiuntur, ita, & dictam Candelariorum artem, ut is putor exhalationem habeat, prope flumen ad Sixti, sive quatuor capitum, aut Sanctae Mariae nuncupatos Pontes, ubi Camerario, & viarum Magistris praefatis magis videbitur expedire, infra mensem a die publicationis praesentium sub confiscationis omnium bonorum ipsorum Candelariorum, & aliis etiam in eorum personam arbitrio Camerarii, & Magistrorum praefatorum infligendis poenis reduci, ac in locationes aliis personis ibi factas, prout eisdem Magistris videbitur, subintrare debere, volumus, & mandamus.

Et vias Urbis non amplius silicibus, sed coctilibus lateribus sterni praecipit.

§.31. Et quoniam Urbs ipsa nimium est humiditati subiecta, sicque in certis partibus silicibus strata humidior efficiatur; Propterea omnibus, & singulis muratoribus, sub exilii, aliisque pecuniariis, & etiam corporalibus dictorum Magistrorum arbitrio infligendis poenis, dominis vero sub ducentorum ducatorum, ut praesertim, applicandorum poena, ne deinceps viam silicibus sternere, seu aliquas silicatas ante domos suas facere audeant, seu praesumant, inhibemus. Volumus autem, quod omnes viae ipsius Urbis coctilibus sternantur lateribus, una cum suis interlineis, quas guidas vocant, piperino, tiburtino, aut siliceo lapide, arbitrio dictorum Magistrorum; nec sint aliquo pacto intervifatae, sed in unaquaque via sint omnes guidae ex piperino, tiburtino, aut siliceo lapide.

Camerarioque, & Magistris dat facultatem cogendi dominos possessionum contiguarum viis principalibus ad ibi struendum muros etc.

§.32. Et insuper praefatis Magistris viarum in perpetuum, & pro decore ejusdem Urbis, ac structura viarum principalium, praesertim intus, & extra Urbem in via Flaminia, de Populo nuncupata, infra unum milliarem dominos vinearum, & aliarum possessionum viis ipsis contiguarum, ad muros & alia pro dictarum viarum principalium structura, & decore, arbitrio Camerarii, & Magistrorum eorumdem necessaria conficiendum, fabricandum, & resarciendum, vel ratam expensarum ipsos dominos, & quemlibet ipsorum pro praedictis, & eorum singulis respective quomodolibet tangentem solvendum, & seu depositandum, prout ipsis Magistris videbitur. Et si aliquis, vel aliqui dictorum dominorum muros con-

struere, aut alia, ut praesertim, facere, vel dictam ratam solvere recusaverint, praefati viarum Magistris pro celeriori expeditione, ipsos dominos sic renitentes, & morosos, ad suas vineas, sive possessiones, in toto, vel parte alteri, seu aliis pro justo, & rationabili pretio, ut supra dictum est, aestimando, vendendum, etiam manu Regia cogere, & compellere.

§.33. Ac ad tollendas disputationes iidem Camerarius, & Magistris viarum, omnes, & singulas, ac quascumque difficultates, & dubia, quae super praemissis, aliisque omnibus, & singulis, in praesentibus contentis, & descriptis, ac illorum sensu, intelligentia, vel significatione oriri quodcumque contigerit, interpretari, & dissolvere arbitrio suo libere, & licite possint, & valeant, licentiam, facultatem, potestatem, & auctoritatem omnimodam impartitur.

§.34. Praeterea statuimus, & de novo, etiam ordinamus, quod in causa sternendarum viarum hujusmodi, praefati Magistris sint veri Iudices, & executores, ac ab eorum decretis, & mandatis in hac parte, sicuti in causa mercedis, non possint quoquo modo, nisi facto actualiter deposito penes Notarium ipsorum Magistrorum in pecunia numerata, consignando postea astori, vel restituendo reo, prout deinde per Camerarium, seu viarum Praesidem, ad quem recursus fuerit, esset, vel erit iudicatum, appellari, vel recursus ad quempiam, etiam pro tempore existentes Camerarium, Clericos, vel Praesidentes Camerae Apostolicae, aut quolibet alios Iudices haberi: sed mandata praefata executioni demandari debeant, non obstantibus quibuscumque significationibus per praedictos, vel quoscumque alios forsitan faciendis.

Et dubia super praemissorum intelligentia eorum arbitrio dissolvenda.

In quibus causis ab eis non appellatur.

§.35. Et ut eorumdem Magistrorum viarum officium in sua auctoritate & dignitate, prout decet, habeatur, illorumque mandata diligentius executioni demandentur, & causae super arte muratoria vel tempore nascentes sagacius, & maturius veluti per expertos, & pro minori partium dispendio decidantur, omnes & quascumque causas, lites, quaestiones, controversias, & differentias, tam inter quoscumque muratores, & fornaciarios, quam eos, & quovis alios artifices aut alias, tam Ecclesiasticas, quam saeculares personas super dicta arte muratoria, & rebus ad illam quomodolibet pertinentibus, ex nunc deinceps perpetuis futuris temporibus, tam active, quam passive movendas, cum omnibus, & singulis suis incidentibus, dependentibus, emergentibus, annexis, & connexis, ac toto negotio principali per praefatos Horatium Narum, & Hieronymum Pichum, modernos & pro tempore existentes Magistris viarum dictae Almae Urbis, qui coniunctim procedere debeant, simpliciter & de plano, ac sola facti veritate inspecta, etiam si, & quando eis videbitur, sine strepitu & figura iudicii, nullaque tela iudiciali servata, etiam manu Regia procedendo, audiendas, cognoscendas, decidendas, sine-

Causasque artis muratoriae eisdem Magistris audient, committit, ut hic.

sineque debito terminandas esse, & fore decernimus, volumus, statuimus, declaramus, & ordinamus. Non præjudicando tamen, nec derogando prædictarum artium Consulatibus ita tamen quod a sententiis ipsorum Consulum non possit ad aliquod aliud Tribunal appellari, nec recursus haberi, præterquam ad Magistros viarum præfatos, & dictæ Urbis Conservatores, seu Camerarium nostrum. Cum potestate citandi & inhibendi, quos, quibus, ubi, quando, & quoties opus fuerit, etiam per edictum publicum; consilio summarie, & extrajudicialiter de non tuto accessu, vel absentia, aut latitatione, sub pecuniariis, aliisque ipsorum Magistrorum viarum, & Conservatorum respective arbitrio imponendis & moderandis poenis. Et in eventum non partitionis, inobedientes poenas ipsas incurrisse, unica tantum citatione prævia, declarandi, & ab eis exigendi, dictasque causas in quocumque statu reassumendi, omniaque alia & singula desuper necessaria, seu quomodolibet opportuna faciendi, dicendi, gerendi, exercendi, & exequendi. Ita tamen quod neque Gubernator, neque Vicarius dictæ Urbis, neque Curia causarum, Camera Apostolica generalis Auditor, neque ejusdem Urbis Senator, nec Præsides Ripæ, seu Ripetæ, neque (præter tamen Camerarium nostrum dumtaxat) quicumque alius, vel alii ejusdem Urbis, vel extraeam ubilibet constituti Judices ordinarii vel extraordinarii, delegati vel subdelegati, aut quævis alia persona cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, vel conditionis existant, etiam si Cardinalatus honore præfulgeant, & etiam habeant privilegia, vel indulta, quod ipsi sint Judices, vel protectores aliquarum Societatum, vel locorum, etiam piorum, aut causarum illorum Auditores, quatenus ipsi viarum Magistri in causarum hujusmodi cognitione prævernerint, causas artis muratoria hujusmodi nullatenus, in toto vel in parte audire, cognoscere, decidere, seu se in illis quomodolibet, & quovis prætextu intrinsece possint, neque debeant, & quicquid secus factum fuerit, irritum sit & inane, ac pro infecto habeatur, & per prædictos viarum Magistros si prævernerint, ut præfertur, omnino revocari quodcumque possit (salvo tamen quod Clerici & Præsides Camera Apostolica se in hujusmodi causis juxta Pauli III. literas prædictas dumtaxat, & non alias iatromittere possint) perpetuo committimus, & mandamus, ac eosdem Magistros viarum, causarum, & litium hujusmodi Judices, & executores speciales, & generales, ita quod in eis, ut præfertur alte, & basse procedere valeant, constituimus, & deputamus. Salvo tamen recurso, si partes voluerint, ad ipsum Camerarium.

Et hanc Constitutionem in Camera recipi & registrari mandat.

§.36. Mandantes propterea dilectis filiis Vitellio S. Mariæ in Via lata, Diacono Cardinali Vitellio nuncupato, moderno & pro tempore existenti Camerario, & Præsidentibus, & Clericis præfatis, quatenus

statim visis præsentibus nullo alio desuper a Nobis, vel Successoribus nostris, aut dicta Sede, seu aliunde cumque expectato mandato, omni mora, dilatione, & contradictione cessantibus, eisdem præsentibus in dicta Camera recipiant, & admittant, ac in illius libris registrari mandent, illasque inviolabiliter, & ad unguem, in omnibus & per omnia perpetuo observent, ac ab omnibus & singulis observari faciant realiter, & cum effectu.

§.37. Ac præsentibus literis perpetuo durare & valere, perpetuque roboris firmitate subsistere, neque de subreptionis, vel obreptionis, seu nullitatis, aut quod præmissa, & quodlibet præmissorum non fuerint usu recepta, aut alio quocumque vitio, seu etiam intentionis nostræ, vel ejusdem Sedis, aut quovis alio defectu notari vel impugnari, neque etiam per Nos vel Successores nostros, aut dictam Sedem revocari, alterari, suspendi, modificari, aut illis in aliquo derogari unquam posse.

§.38. Sicque in præmissis omnibus, & singulis per quoscumque Judices & Commissarios, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, & ipsius Ecclesie Romanæ Cardinales, etiam Legatos de latere, subblata eis quavis aliter judicandi & interpretandi facultate, judicari & definiri debere. Ac quicquid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter attentari contigerit, irritum, & inane decernimus, & declaramus.

§.39. Quocirca Venerabilibus fratribus nostris Offic. & Portuen., ac Tusculan. Episcopis per Apostolica scripta Motu simili mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum, per se, vel alium, seu alios præsentibus literas, & in eis contenta quacumque, ubi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte eorundem Magistrorum viarum fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque in præmissis omnibus, & singulis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra eisdem viarum Magistris approbatione, confirmatione, innovatione, singulis statutis, voluntatibus, ordinationibus, extensionibus, ampliationibus, mandatis, præceptis, inhibitionibus, interdictis, concessionibus, indultis, commissionibus, deputationibus, decretis, declarationibus, revocatione, aliisque præmissis, juxta præsentium tenorem pacifice frui & gaudere. Non permitte eos, vel ab eis causam habentes, per Camerarium, Præsidentes, & Clericos præfatos, aut quovis alios quacumque auctoritate fungentes, contra præmissa, vel eorum aliquod quomodolibet indebitè molestari, inquietari, vel perturbari. Contradictores quoslibet, inobedientes, & rebelles per censuras, & poenas Ecclesiasticas, ac alia juris opportuna remedia, appellatione postposita, compescendo; invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii secularis.

§.40. Non obstantibus præmissis, ac certa per Nos dudum Motu simili edita sub

Clausula præservativa apponit.

Decretum irritans addit.

Executores deputat.

Clausulas derogatorias subicit.

per poenarum per elusores, qui fabricas præmissas non fecerunt, nec faciunt, incursum ampliatione, impressioni librorum de ordine nostro a Civitate Venetiarum ad Urbem traducta, facta, sive concessa, quam tenore præsentium, quo ad præmissa, omnino revocamus. Ac etiam nostra de novo tollendo jure quaesito, necnon recollende memoriæ Pauli Secundi, & Pauli Quarti de rebus Ecclesiasticis non alienandis, ac alienatis recuperandis. Necnon Bonifacii Octavi etiam Romanorum Pontificum Prædecessorum nostrorum, de una, & duabus dietis, dummodo ultra tres dietas aliquis auctoritate præsentium ad iudicium non trahatur, necnon aliis quibusvis Apostolicis, ac in generalibus, provincialibus, & Synodalibus Conciliis, editis, & edendis Constitutionibus, & Ordinationibus, ac Urbis, & Curie Romanæ, ac Camera Apostolicæ, ejusdemque Curie Tribunalium, ac quorumvis Ecclesiarum, Monasteriorum, Hospitalium, & aliorum piorum locorum, necnon Ordinum, Consulatuum, & Societatum, ac Universtitatum, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, stylis, usibus, naturis, decretis, capitulis, & etiam novis reformationibus, legibus Pontificiis, & Imperialibus, sacris Canonibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis, illis, illorumque respective Populo, Civibus, incolis, & superioribus, ac tam supranominatis, quam quibusvis aliis personis, & etiam iudicibus Ecclesiasticis, & Sæcularibus, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, irritantibusque, & aliis decretis, etiam Motu, & scientia similibus, vel ad quorumvis instantiam, in genere, & specie, ac etiam consistorialiter, & alias quomodolibet concessis, ac etiam iteratis vicibus approbatis, & innovatis. Quibus omnibus, & singulis, etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, individua, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, illarum tenores, formas, & decreta in eis apposita, ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso, & forma in eis tradita observata, inserti forent, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permanentibus, hac vice dumtaxat, motu, & scientia similibus, specialiter, & expresse derogamus, ac sufficienter derogatum fore, & censeri, volumus, & decernimus. Necnon omnibus illis, quæ Sixtus, Leo, & Paulus III. Prædecessores præfati in eisdem suis literis non obstatè voluerunt, contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus, communiter, vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdicti, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam,

& expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem. Et quia difficile foret præsentibus ad singula quæque loca deferri, volumus, & etiam declaramus, quod illarum transumptis, seu copiis, etiam impressis, manu alicujus Prælati sigillo munitis, eadem prorsus fides, etiam in iudicio adhibeatur, quæ præsentibus, si ubicumque forent exhibitæ, vel ostensæ, adhiberetur.

§.41. Et ne quisquam ullo unquam tempore præsentium ignorantiam prætereundere possit, volumus, & eadem auctoritate decernimus, quod ipsæ præsentibus literæ in Camera Apostolica, & Curia Capitolii valvis, ac in acie Campi Floræ de Urbe, per aliquem ex Curforibus nostris affixæ, copia illarum ibi dimissa, univeros, & singulos, quorum interest, intra mensem a die affixionis hujusmodi computandum, perinde afficiant, ac si illis personaliter intimata fuissent.

Nulli ergo &c.
Datum Romæ apud S. Marcum, anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo quinto, decimo Kal. Septemb., Pont. nostri anno VI.

Forma & effectus publicandi, quem habet in fin.

Sanctio penalis.
D. P. An. VI.
23. Augusti.

CXXI.

Approbatio plurimarum declarationum ad Regulam Fratrum Minorum Conventualium Ordinis S. Francis, in eorum Generali Capitulo editarum, ad ipsius Ordinis reformationem.

Alie erant Pontificia declarationes d. Regule, & nonnullæ d. Ordinis reformationes, quas indicavi in Const. LXXII. Honorii III. Solet Tom. III. Par. I. fol. 229.

PIUS PAPA QUARTUS

Ad perpetuam rei memoriam.

Sedis Apostolicæ copiosa benignitas piis quarumlibet regulari sub castimonia Domino militantium personarum votis, libenter annuit, & illis, quæ pro earum felici statu, & reformatione processisse comperit, ut illibata persistant, libenter Apostolici adiicit muniminis firmitatem.

§.1. Sane cum Nos nuper considerantes quam uberes fructus in Dei Ecclesia sacer Fratrum Minorum Ordo ab ejus institutione produxerit, & quantos in dies producturus sit, si ad pristinam majorum suorum normam per novitatem, seu reformationem vite restitutus foret, quibusdam ex dilectis filiis nostris S.R.E. Cardinalibus, & præsertim dilectis filiis nostris Carolo tituli S. Præxedis Borromæo Protectori, & Ludovico tituli S. Cyriaci in Thermis Viceprotectori ejusdem Ordinis Presbyteris Cardinalibus Symoneta nuncupatis ipsius Ordinis reformationem curandam commiserimus, quibus negotium ipsum tanta cura fuit, ut dilectum filium Antonium de Sapientibus de Augusta ejusdem Ordinis Generalem, & Mini-

Procurium.

Deputatio Cardinalium, pro reformatione hujus Ordinis, & editio Constitutionum de super facturum.

Mini-

1565.

Confirmatio
huius Pontifi-
cis, ipsatum
Constit.

Ministros, nonnullosque Fratres ejusdem Ordinis, tunc congregatos in eo Capitulo generali Florentie nuper celebrato, in quo idem Antonius in ipsius Ordinis Generalem ad triennium electus, & deinde a Nobis ad aliud triennium, supplicationibus Ministrorum Provincialium dicti Capituli Nobis humiliter porrectis confirmatus fuit, ad nonnulla statuta, & ordinationes negotium huiusmodi concernentia edenda, adduxerint, ac multa priori professioni adjunxerint, ac veterem disciplinam renovaverint, nihilque pratermiserint quod ad exactam suam professionis completionem visum fuerit opportunum, prout in publicis documentis desuper confectis plenius dicitur contineri.

§.2. Nos qui ipsum Antonium, petitione, supplicatione, & consensu dicti Capituli Generalis, sponte accedentibus, ad aliud triennium in eisdem Ordinis Generalem deputavimus, statutorum, & ordinationum huiusmodi, de quibus certam notitiam habemus, veriores tenores presentibus pro expressis habentes, cupientesque, ut dictus Ordo, quem in visceribus gerimus caritatis, ad suum pristinum statum, seu vivendi normam reducat, suosque speratos longe uberiores producat fructus, Motu proprio non ad alicujus Nobis desuper hoc oblata petitionis instantiam, sed de nostra mera deliberatione, ac ex certa scientia, & de Apostolica potestate plenitudine, quacunque statuta, ordinationes, declarationes, electiones, & electionis huiusmodi modos, validationes, petitiones, supplicationes, concessiones, deputationes, prohibitiones, inhabilitationes, amotiones, dispensationes omniaque, & singula in dicto Capitulo generali circa dicti Ordinis reformationem facta, & gesta, auctoritate Apostolica tenore presentium perpetuo approbamus, & confirmamus, illisque perpetuae, & inviolabilis firmitatis robur adicimus, ac ea perpetuis futuris temporibus per quoscunque ipsius Ordinis Superiores, & alias personas sub poenis in illis adiectis inviolabiliter observari mandamus, ac omnes, & singulos tam juris, quam facti defectus, si qui forsan intervenerint in eisdem supplemus. Sicque per eosdem Superiores, & quoscunque ejusdem Ordinis Ministros, nunc & pro tempore existentes observari, & judicari debere, necnon quicquid fecus super his a quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decernimus.

Contrari-
um derogato.

§.3. Non obstantibus quibusvis Apostolicis, ac in Provincialibus, & Synodalibus Conciliis editis, generalibus vel specialibus Constitutionibus, & Ordinationibus, statutisque, & consuetudinibus ipsius Ordinis, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis; privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis dicto Ordini, necnon illius Superioribus, Ministris, Conventibus, & personis sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clausulis, & decretis quomodolibet concessis, approbatis, & inno-

vatis, quibus omnibus etiam si de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, individua, & expressa, ac de verbo ad verbum mentio habenda esset, illorum tenores presentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permanfuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, omniaque contra reformationem huiusmodi haftenus concessa, & edita revocamus, & annullamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Dat. Romae apud S. Marcum, sub anno Pifcatoris, die 17. Septemb. 1565. Pontificatus nostri Anno sexto.

Sequuntur istae Constitutiones Reformationis.

C A P. I.

Regula, & vita Fratrum Minorum haec est, scilicet Domini Nostri JESU CHRISTI Sanctum Evangelium observare, vivendo in obedientia, sine proprio, & in castitate.

Per haec verba Seraphicus Pater noster, voluit nos docere, quod regula, & vitam quam profitebatur, non erat res nova, sed proculdubio renovata professio Evangelici instituti.

Vivendo in obedientia, non solum Dei mandata, sed hominum etiam propter Deum exequendo. Nam & Christus Salvator noster factus est obediens usque ad mortem.

Sine proprio. Quia, ut dictum est in praefatione, Fratres Minores nunquam habuerunt quicquam, quod possiderent, vel quo uterentur tanquam proprio: ita dicebat de se ipso Christus, vulpes foveas habent, &c. Et de Apostolis scriptum est, multitudinis credentium erat cor unum, & anima una, nec quisquam eorum, quae possidebat, aliquid suum esse dicebat, sed erant illis omnia communia.

Et in castitate. Qua beatus Franciscus voluit Fratres suos ceteris praestare, jubens ut nedum mente & corpore casti essent, sed etiam ne haberent cum mulieribus suspecta consortia, & ne ingrederentur Monasteria Monachorum, prout infra dicitur. Duo in hoc Capitulo notantur. Primum, ut vana ista obedientiae, paupertatis, & castitatis inviolabiliter observentur, pro quorum executione ponuntur ordinationes, quae continentur in sequentibus Capitulis. Secundum, quod eo modo, quo beatus Franciscus promittit obedientiam Beatissimo Domino Papae Honorio, & successoribus suis, ita Fratres agnoscant se subditos Romano Pontifici, & post ipsum Superioribus Ordinis, Generalibus, Provincialibus, Custodibus, Guardianis, &c. Haec autem non ex sua voluntate solum, cum illis visum fuerit, sed maxime ex voto, quo adstricti sunt semper, & ubique.

D. P. An. VI. 17. Septemb.

Verba Cap. I.

F. Declaratio, quod Regula S. Friscici renovat professionem Evangelicam.

2. Declaratio super Obedientia.

3. Super cura Professorum, non promotorum ad Ordines.

4. Super Castitate.

CAP.

C A P. II.

Si qui voluerint.

Verba Cap. II.

1. Declaratio super licentia recipiendi Novitios.

2. Super eorumdem educatione, & exercitio.

3. Super cura Professorum, non promotorum ad Ordines.

4. Declaratio super subventionem danda a Conventibus nativis.

5. Declaratio super occupationem non litteratorum.

6. Declaratio super destinationem servientium.

7. Super aetate emittentium professionem, & promovendorum ad Ordines.

In hoc capitulo sunt tres articuli principales. Primus de recipiendis ad Ordinem Fratrum. Secundus de Apostatantibus ab Ordine. Tertius de Fratrum indumentis. Circa primum ponuntur infra scriptae constitutiones ex decreto Generalis Capituli. Non liceat alicui Conventui, vel loco, pueros ad Ordinem recipere, neque habitum illis dare, sine Generalis, vel Provincialis expressa licentia: quae non detur, nisi prius de puerorum indole constiterit, & quod de parentibus bonae fama orti fuerint.

Novitii, qui sument habitum in quocunque Monasterio ante aetatem completam sexdecim annorum, mittantur statim a suo Superiore in certum Conventum, seu Seminarium, unum, vel plura, quae Novitiatu vocamus. Qui separati sint a locis, & habitatione professorum, atque ibi cum suis Praeceptoribus, & Rectoribus a Capitulo deputandis morantes educantur, & instruantur in timore Dei, ac bonis disciplinis & moribus, atque hac de causa in quacunque Provincia ex custodia, ubi commode fieri poterit, multipliciter dicti Novitiatu, & maneat ibi pueri usque ad aetatem dictam annorum sexdecim.

Professi etiam, qui non fuerint in sacris Ordinibus constituti, quantum fieri poterit, sua loca, & certum praecceptorem habeant, qui eandem curam, quae de Novitiis habetur, de illis gerat. Neque huiusmodi professi per Urbem, vel claustra vagari permittantur.

Teneant vero nativi puerorum, & professorum Conventus, iis Conventibus qui praefatos nutriunt, succurrere juxta taxam a Superiore imponendam.

Qui autem minus apti ad literas inventi fuerint, occupentur musica, & in servitute Conventuum, vel etiam in aliqua arte vitis religiosae non contraria, ut puta in arte pictorum, tonsorum, hortulanorum, & similibus.

Et ubi non fuerint huiusmodi professi, inserviant Fratres juniores, licet fuerint Sacerdotes: melius tamen esset, ut in quolibet Conventu induerentur aliqui laici, & illis provideretur de victu, & vestitu juxta concedentiam eorum status, quemadmodum in plerisque locis fieri consuevit.

Pueri non admittantur ad professionem, nisi post decimum sextum annum suae aetatis expletum, juxta decretum sanctae Tridentinae Synodi; juxta quam etiam ad sacros Ordines admittentur, non solum quantum ad aetatem, sed etiam quantum ad sufficientiam, & probitatem: ad subdiaconatum quidem post annum vigesimum secundum, ad Diaconatum post vigesimum tertium, ad Presbyteratum post vigesimum quintum. Professionem vero in libro ad hoc deputato, adolescentes & alii profiteri volentes sua manu subscribant; quem li-

Bull. Rom. Tom. II, Part. II.

brum singuli Conventus particulariter habere teneantur, & qui professionem solemnem non emiserint, non possint promoveri ad sacros Ordines.

Is quoque tantum numerus Fratrum in singulis Conventibus, & locis admittatur, qui ex redditibus propriis Monasterii, ac consuetis elemosynis commode possit sustentari. Nec ab eorum parentibus, propinquis, aut curatoribus aliquid ex eorum bonis, quocunque praetextu ante professionem accipiatur, excepto victu, & vestitu pro tempore, quo in probatione fuerint.

Fratres vero alterius Ordinis, aut etiam ejusdem Ordinis, qui tamen diversae habeant observantiae, seu vivendi modum, non recipiantur, nisi a Generali Capitulo, explorata prius eorum vita, & quod ab arctiori instituto non discedant, fuerint approbati.

Circa secundum, ubi dicitur, Et nullo modo licebit eis de ista religione &c. Licentia exuendi habitum, aut subterferendi nulli omnino concedatur: sed nec morari cum habitu extra claustra sui Ordinis cuiquam permittatur, nisi forte apud aliquos Praelatos, aut alios causa lectionis, aut praedicationis, seu alicujus pii operis, de licentia sui Superioris juxta sess. 25. cap. 4. Et si qui haftenus extra sunt absque licentia suorum Superiorum revocentur juxta Bullam D. N. Pij IV. revocatoriam privilegiorum Datam 13. Kalend. Martii 1564. Contumaces vero excommunicentur, & nisi paruerint, subiciantur Ordinario puniendi. Qui vero de Superiorum licentia alicui Praelato, Principi, aut Universitati servient, obedientiae, & correctioni Superiorum subjaceant semper.

Nulli etiam licet exire claustra ejus loci, ubi de familia degit, absque licentia sui Guardiani, qui causam cognoscat, & commitem illi pro suo arbitrio eligat: habeatur tamen ratio virorum insignium, & graduatorum. Neque aliquis discedat ex custodia, sine Custodis licentia, ut Constitutiones generales, & Benedictus XII. praecipunt. De Provincia vero non nisi de Magistris Provincialis licentia, sive ejus Commissarii in scriptis obtenta, neque causa accedendi ad Superiorem Praelatum. Qui contrafecerit, ultra poenam a sancta Synodo Tridentina statutam, etiam in Ordine poena carceris per mensem, & unius publicae disciplinae opprobrio multetur, atque secundum Alexandrinam constitutionem ad Conventum, Custodiam, sive Provinciam suam confusibiliter remittatur. Servetur omnino decretum earumdem constitutionum, quod ita dicit: Inhibetur insuper Ministris juxta generalia statuta, ut nulli licentiam ad Romanam Curiam tribuant etiam causa devotionis accedendi (ne detur occasio vagandi) nisi in Capitulo de consensu Definitorum, & nisi fuerit vir probus, & moribus gravis, vel urgeat magna necessitas Provinciae, Conventus, vel Monasterii; & si fieri potest, nullus Romam accedere permittatur, nisi cui fuerit a Generali Ministro concessa li-

8. Super numero fratrum, cujusque Conventus.

9. Super receptione fratrum alterius Ordinis.

10. Super delatione habitus, &c.

11. Super exitu a Claustra, & de Provincia.

Kk

cen.

1565.

12. Super man- sione fratrum in Conventibus natis.

13. Super colore vestimento- rum.

14. Super delatione Chyro- thecarum &c.

15. Super delatione Mantel- lorum.

16. Super delatione Vestium, quae subius portantur, & Cordarum.

17. Super suppel- lectilibus in Cel- lis.

Verba Cap.3.

1. Declaratio super recita- tione Officii.

centia specialis. Haec tenet decretum. Si quis vero Minister, hujusmodi licentiam aliter quam supradictum est, dederit, officio suo privetur: si autem quis sine licentia Romam ierit, cum revertentem, etiam si literas comendatitias habeat, Provincialis in carcerem tradat, & disciplinatum a sua custodia proferat.

Qui claustris morantur, non permittantur diu manere in suis natis Conventibus, nisi viri graves, & valde senes. Juvenes vero alibi collocentur, & nullus adversus Superiorem per hoc reclamare praesumat, sed humiliter iussa faciat.

Circa tertium, De vestimentis infra scripta statuuntur. Ut in vestimentis sit modus, neque eorum luxur, sive colorum varietas, infames apud laicos Fratres reddat, omnes Fratres pannis communibus sub nigri coloris induantur, vel saltem iis rasciis, quae duplices vocantur, & tales ut panni videantur, quae etiam ad obscuritatem tendant. Ceteri omnes panni, & rasciae (nisi pro habitibus, qui subius deferuntur) abiciantur, & illis uti non liceat.

Nullus cothurnos albos, sive borzachinos deferat, nullus birretum in Ecclesia vel per Civitatem gestet, neque etiam Chirothecas, nisi in itinere. Qui contrafecerit post rerum privationem, etiam a Conventu expellatur; ita fiet de iis, qui aliquid indumentum vanum, & aliquo vano artificio elaboratum gestaverint.

Pallia, sive mantelli non deferantur cum manicis, sive ornatu orbiculis, sed sint simplices, & longiores, & singuli Sacerdotes unum habeant.

Vestimenta etiam, quae subius deferuntur, non nisi honesta sint, & coloris Ordinis nostri. Et tunica aperta non deferantur. Atque cordae sint rudes, & communes, non lanee, aut aliqua curiositate confectae, super quibus omnibus singuli Provinciales diligenter invigilabunt.

In Cellis, seu Cameris Fratrum, non liceat suppellectilem aliam quam necessariam, & professioni paupertatis congruentem habere.

C A P. III.

Clerici faciant divinum Officium &c.

In hoc Capitulo sunt tres Articuli. Primus de divino Officio. Secundus de jejunio. Tertius de modo eundi per mundum. Circa primum statuuntur, quod omnes, & singuli cujuscumque conditionis existant, iuxta laudabilem, & servatum haec tenet Religiosis morem, divinis Mysteriis, & choro quotidie horis debitis interfint; nullusque exemptus habeatur, nisi quos Alexandrinae Constitutiones excipiunt, ut puta Lectores, & Praedicatores, infirmi, & alii publicae utilitati tunc expositi, qui tamen alias suo debito satisfaciunt. Divinum vero officium devote, attente, & punctuatum persolvatur. Neque aliquis e choro discedat, nisi expleto officio, sine Guardiani licentia.

In qualibet prima Dominica mensium, fiat Processio per claustra, cum Litanis pro Ecclesia Catholica, pro fidei defensione, ac Principum Christianorum concordia. Die vero Lunae sequenti, ubi fuerit numerus sufficiens Fratrum, cantetur Missa pro Benefactoribus Ordinis, vivis, atque defunctis.

Si quis autem convictus fuerit de confucta omissione divini officii, ut neque frequentet chorum, neque videatur, aut audiatur divinis vacare, cujuscumque gradus, & conditionis extiterit, sit privatus omnino officio, & gradu, & non nisi per Generalem restitui possit.

Cum divina celebrantur, nemo discurrat per Ecclesiam, neque ibi interdum moram trahat, nisi causa orationis, vel saltem ex rationabili causa Guardiani nota: & dum divina celebrantur, Fratres non audiant in confessione absque necessitate, & de Guardiani licentia.

Universi Fratres ad Sacerdotium assumpti, ut in Dei timore, & gratia se contineant, quam crebrius poterunt, & saltem diebus Dominicis, & festis solemnibus, praevia peccatorum confessione Sacerdoti facienda, Missas devote celebrent. Qui vero Sacerdotes non sunt, saltem quinquiduo quoque die confiteantur, & communent, aliter priventur arbitrio Superioris.

Curabunt praeterea Guardiani, ut omnia Ecclesiae, & sacrorum suppellectilia munda serventur, Ecclesiaeque ipsa, & conventus saepe purgetur.

In Conventibus vero, ubi magnus Missarum numerus ex legatis impositus est, elemosyna vero tam tenuis, ut fratres sustentari non possint, servetur caput quantum reformationis generalis fest. 25. Trid. Concilii. Ad cuius executionem ordinat Generale Capitulum, ut in Capitulis Provincialibus cujuscumque Provinciae habeatur haec consideratio, cum obligatione Missarum, tum emolumentum, quod inde trahitur, & haec omnia referantur ad Generale Capitulum, ut ibi quicquid secundum Deum visum fuerit, statuatur.

Circa secundum, jejunia omnia S. R. E. & Regulae nostrae a cunctis fratribus serventur, provideaturque illis in his diebus, de convenienti cibo; & juxta constitutiones Alexandrinae, caeremoniae solita non solum in prandio, sed etiam in refectioe serotina, quae hora competenti fiat, & ad quem omnes convenient, paragentur. Nulli vero a jejunio excusentur, nisi quos constitutiones praedictae excimunt. Quod si quis absque legitima causa Guardiani nota non jejunaverit, idque probari possit, si correctus non se emendaverit, pane, & aqua in carceribus puniatur.

Singulis sextis feriis universi fratres disciplinam faciant, & in emendationem peccatorum subrum se percutiant, memores quod Dominus noster Jesus Christus pro peccatis nostris dira percussus est. Haec autem disciplina ita fiat. Congregentur in choro, vel sacratio, sive alio loco conven-

1. Super Processione per Claustra, & Missa pro Benefactoribus.

3. Super poena omissentium divinum Officium in Choro.

4. Super discursu per Ecclesiam.

5. Super celebratione Missarum, confessione, & communione.

6. Super suppellectilibus Ecclesiae, & Sacrorum mundicia.

7. Super executione Fiorum relictorum.

8. Super jejunii cum solitis caeremoniis.

9. Super disciplina sexta, quilibet Feria faciendae.

nienti fratres, & extinctis luminibus, ac clausis januis, & fenestris. Superior, aut alius deputatus, signum manu faciat indicans silentium, quod per aliquod spatium servatur, & interim fratres contemplationi vacant. Deinde idem Superior, vel deputatus incipit verbum hunc, & totum dicit, videlicet: *Apprehendite disciplinam, ne quando irascatur Dominus, & pereatis de via justa.* Tunc omnes incipiunt se percutere, & dicuntur alternatim ab omnibus devote, & punctuatum Psalmi, *Miserere mei Deus*, &c. *Deus miseretur nostri*, &c. cum *Gloria Patri*, &c. *De profundis*, cum *Requiem aeternam*, &c. *Qui us expletis*, dicitur, *Christus factus est pro Nobis obediens usque ad mortem, mortem autem Crucis*, &c. Inde Superior vel Deputatus dicit hanc Orationem incipiens absolute. *Respice quasumus Domine super hanc familiam tuam, pro qua Dominus noster Jesus Christus non dubitavit manibus tradi nocentium*, &c. *Crucis subire tormentum*. Postea dicit ab omnibus, *Salve Regina Mater misericordiae*, &c. Et Superior vel Deputatus dicit sequentes Versiculos, & Orationes respondentibus fratribus ad singulos Versiculos, videlicet *Y. Emitte spiritum tuum, & creabuntur*, &c. *R. Et renovabis faciem terra*. *Y. Ora pro Nobis Sancta Dei Genitrix*. *R. Ut digni efficiamur promissionibus Christi*. *Y. Ora pro nobis Beata Francisca*. *R. Ut digni*, &c. *Oremus Deus qui corda fidelium. Concede misericors Deus fragilitati nostrae presidium*, &c. *Deus qui Ecclesiam tuam B. Francisca meritis*, &c. *Deus cui proprium est misereri semper*. *Y. Exaudi quasumus Domine supplicium peccator*, &c. *Deus a quo sancta desideria, recta consilia, & iusta sunt opera*, &c. *Ure igne Sancti Spiritus renes nostros*. *Y. cor nostrum*, &c. *Deus omnium fidelium pastor*, &c. *Omnipotens sempiternus Deus. miserere famulis tuis Cardinalibus Praetoribus nostris*, &c. *Actiones nostras*, &c. *Omnipotens sempiternus Deus edificator*, &c. *custos*, &c. *Omnipotens sempiternus Deus, qui vivorum dominaris simul & mortuorum*, &c. *Per Dominum nostrum*, &c. In fine dicitur, *Divinum auxilium maneat semper nobiscum. Amen.* Tunc omnes desinunt se percutere, & per aliquam moram sub silentio iterum contemplationi vacant. Demum facto signo a supradicto Superiore, vel deputato omnes surgunt.

A mensa communi nulli eximantur, tam mane quam sero: quod si aliqui actu legentes, vel praedicantes, seu graduati, aut infirmi, iudicati fuerint a Superioribus digni hac exemptione, hi tantum cibis a communi deputatis, & ex communi dispensa utantur. In mensa autem habeatur semper lectio ex Sacra Scriptura, vel ex Sanctis Patribus.

Soli Procuratori Conventuum, & Iocorum, aut alii Fratri deputato, Fratrum necessaria, praesertim vero esculenta, & poculenta emere liceat.

Circa tertium. Nulli eundi per mundum a Superioribus facultas fiat, nisi ex ut-

genti necessitate; & tunc Praelatus investiget, quo ituri, quae negotia, & cum quibus sint acturi Fratres, antequam licentiam illis tribuat: & quantum fieri potest non permittat aliquem solum proficisci, sed socium illi assignet.

Fratres itinerantes non sint convivae, neque hospitentur in domibus laicorum, praesertim publicorum hospitem, ubi sunt loca nostra, sed teneantur convenire Praefectum loci, ubi manere, & de eius consilio se gerere.

Nullus magistratum aliquem, Principem, vel Praelatum ex quacumque causa adire audebit, nisi ea causa a Superiore suo prius cognita fuerit, obtinueritque ab eo facultatem accedendi. Quin potius prohibetur, ne quis in aliquo foro causam ullam, nisi publicam, & de mandato Superiorum, agere possit. Quamobrem decernimus, ut causa omnes, quae Romae agenda sunt, ad Procuratorem Ordinis in Urbe dirigantur, neque aliis committi possint, nisi de eius consilio, & assensu.

Procurator autem qui accedentes ad Urbem sine licentia fratres carceribus non mancipaverit, & in Romana Curia libere, & impune vagari permiserit, ab officio suo cadat, & non possit restitui, nisi per Generalem, vel generale Capitulum. Hoc autem non solum de Procuratore Cismontano, sed etiam de Ultramontano si fuerit, intelligatur.

Cuicumque contigerit de mandato Superiorum ad alium locum transmigrare, teneatur relinquere Cellam, & si qua habet bona suo usui deputata, Superiori loci, unde discedit. Si quis vero asportaverit aliquid extra Conventum, (nisi id gestaret pro sua necessitate, & de Superioris licentia) illico iis bonis privatus sit, & proscriptus a Conventu ad arbitrium Superioris.

Cavebunt etiam Superiores, ne omnibus passim concedant licentiam equitandi, praesertim Fratribus junioribus, qui sunt robustae complexionis, & in literarum studiis non se exercent; quamvis intentio Beati Francisca in hac parte potius pompam & fastum respiciat, quam equitandi opportunitatem excludat.

C A P. IV.

Pracipio firmiter Fratribus universis, ut nullo modo denarios &c.

In hoc capitulo usus pecuniarum omnium, per se, vel interpositam personam videtur omnino Fratribus Minoribus prima fronte interdictus, ita sonare videtur litera: sed statim tamen in quibusdam casibus videtur concessus, ubi dicitur, tamen pro necessitatibus infirmorum, & aliis Fratribus induendis, & quod Fratres possint equitare, si necessitate cogantur &c. Praeterea, ut communiter interpretantur Doctores, & praecipue quatuor magistri, qui in generali Capitulo, parum post obitum Beati Francisca, ejus regulam explicarunt, videlicet, Alexander de Ales, Gaudfredus, Joannes de K k 2 Rupel-

11. Super itinerantium hospitio.

14. Super accessu ad Principes, & alios, vel ad aliquem foris.

15. Super munere Procuratoris Curiae.

16. Super honorem asportatione.

17. Equitandi licentia.

Verba Cap.4.

1. Declaratio super Processione, & usu pecuniarum, & aliorum bonorum. Tu recordare quod Bulla, quae hic in fine hujus Capituli, remissive indicata hic in rubricis. Et concessio Concilii Tridentini, hic pariter allegata, legitur in c. 3. sess. 5.

10. Super communi mensa, & cibo.

11. Super destino ad emendanda esculenta, & alia necessaria.

12. Super licentia eundi per mundum.

Rupella, & Ricardus de Media Villa, quorum doctrina in Ecclesia recepta est, sciendum est, quod recipere pecuniam per se, est eam auctoritate propria dispensare, & in suos proprios usus convertere; Recipere vero per interpositam personam, est eam in usum alterius auctoritate propria convertere, & dispensare. Quod Fratres Minores regulariter non fecerunt, quippe qui confessi sint, semper omnia jura, dominium, & proprietatem bonorum omnium suo usui deputatorum penes Ecclesiam Romanam existisse, usu facti simplicis contenti; unde mos ille inolevit, & servatum haecenus in Religione semper fuit, ut nulli unquam licuerit etiam in Ordine, heredem sibi nominare, neque aliquid disponere de rebus suo usui applicatis, etiam si ex intestato, aut alio quocumque modo sibi obveniret, nisi accesserit sui Superioris licentia, qua non nisi ex rationabili causa dabatur, qua tamen hodie post decreta Trid. Synodi amplius dari non potest.

Quod vero ad actum pecuniarum attinet, ex Apostolica auctoritate habetur, quod tactus, aut contrectatio simplex pecuniarum, nullum crimen, aut turpitudinem impingit, sed crimen est in animo Fratris, qui pecuniam, vel avare recipit, vel occultat, aut ejus dominium, & proprietatem in se transfert contra regulam, quam professus est; quod explicat Beatus Franciscus in capite sexto, cum dicit, Fratres nihil sibi approprient, &c. Neque putandum est Beatum Franciscum contactum pecuniarum simplicem prohibuisse, cum id Evangelium non prohibeat. Regula vero ejus sit haec, ut ipse inquit, sanctum Evangelium observare. Et Divus Bonaventura dicit, quod sine consensu non acquiritur possessio: ergo quamdiu manet in Fratribus voluntas non acquirendi, etiam si in eorum manibus pro eorum necessitatibus pecunia inferatur, non tamen eam recipiunt, secundum quod receptio in eorum regula inhibetur. Unde sequitur, quod Fratres tangentes pecuniam Regulae ipsorum non contradicunt illo simplici tactu; sed neque per hoc vitium proprietatis potest eis adscribi. Verum est tamen, quod prisci illi patres nostri, etiam a contactu pecuniarum voluntarie abstinebant, tum ne simplicibus ex hoc aliquod scandalum oriretur, & putarent illos accumulandis pecuniis insudare; tum quia experiebantur erga se ferventem adeo Populorum devotionem, ut nihil suis necessitatibus defuturum unquam dubitarent. Cum autem deseruisset caritas, & frequens Fratrum numerus ex adventibus quotidie elemosynis sustentari nequiret, ne studium Sacrae Theologiae, & aliarum scientiarum, in quibus Ordo noster insignis semper habitus est, inopia pessum iret, placuit summis Pontificibus, & praecipue Martino Quinto, & Sixto IV. nobiscum dispensare, ut ex bonis Romanae Ecclesiae nostram inopiam levare, & erecta literarum Gymnasia conservare possemus. Novissime vero ad conscientias nostras pacandas, ad scrupulosque evel-

lentos, qui in mentibus imbecillium quandoque emergebant, etiam dominium rerum in communi, earumque administratio a sancta Oecumenica Tridentina Synodo concessa nobis est. Quae materia, quoniam communis est cum ea, quae capite sexto tractatur, ad ipsum locum remittitur.

C A P. V.

Fratres illi, quibus dedit Dominus gratiam laborandi &c. Verba Cap. 5.

In hoc capitulo Beatus Franciscus hoc unum contendit, ut Fratres sui otium fugiant, quod omnium malorum radix, & fomentum est. Quamobrem statuit, ut his, qui in literis, vel in musica non se exercent, exercentur in aliquo officio, lanuas pro clausura observent, hortos colant, infirmis, & in gradu collocatis patribus serviant. Verrant domum, accedant ad elemosynam petendam, & similia faciant, quibus otiositati malorum omnium sentinae occurrant.

Qui vero laici fuerint, non permittantur deferre coronam in capite, sed serviant publicae utilitati, & cogantur juxta regulam pro horis canonicis dicere *Pater noster*, &c. atque nullo tempore admittantur ad sacros ordines suscipiendos.

Qui voluerint literas discere, examinentur prius a Provinciali Magistro, ut si eos idoneos ad graviora studia invenerit, certiorum faciat generalem Ordinis, qui in aliquo Religionis Gymnasio eos collocet: collocari vero pro Baccalaureis non possint, qui prius in Dialectica non profecerint, conclusionesque in ea professione honorifice non sustinuerint. Qui per multos annos in studiis non profecerint, a Gymnasis amoveantur, & alii studiosi in eorum locum subrogentur.

Baccalaurei, & doctores studentes exercentur se alternatim lectionibus, disputationibus, & praedicationibus, ut istis tribus simul assuescant, hoc enim modo citius in viros erudito evadent.

Minora literarum Gymnasia ita disponantur, ut quaedam Logicae, quaedam Philosophiae studio applicata sint, ut juvenes, qui dedunt se literis, per gradus ascendant, & non possint in majoribus constitui, qui in minoribus saltem per triennium non steterint. Similiter & Lectores non fiant Regentes in celebrioribus studiis, nisi in minoribus prius eruditionem suam testatam fecerint. In majoribus studiis, ubi sunt Theologiae professores, ultra ordinarios Lectores scholasticos, habeatur lectio Sacrae Scripturae, non dimittendo textum Magistri sententiarum, quem omni triennio, in substantia saltem, Regentes teneantur percurrere, & lectiones incipiant singulo anno post festum Nativitatis B. Virginis. Lectores, qui in publicis universitatibus legunt, teneantur ad arbitrium Generalis, in iis Conventibus, ubi morantur, unam lectionem legere. Curet etiam idem Generalis, ne

Verba Cap. 5.

1. Declaratio super exercitio Fratrum laicorum.

2. Super exercitio Fratrum laicorum.

4. Super examine recipientium ad Studia.

4. Super exercitio Studentium.

5. Super dispositione Gymnasiorum.

ne suat juvenes in propria domo studere, sed mittat eos extra, ne patria commoda, & affectus eos a studiis abstrahant.

Qui voluerint ad doctoratus insignia promoveri, non admittantur nisi juxta Breve Sanctissimi D. N. Pii Quarti, videlicet in Capitulo Generali praemisso riguroso examine. Supplicatur tamen eidem Sanctissimo Domino Nostro, ut amoveatur numerus certus promovendorum, & promoveri possint ii omnes, qui in eodem Capitulo de consilio aliquorum publicorum Lectorum idonei a Generali iudicati fuerint, non nisi eodem riguroso examine praemisso, & praemisso promotorum juramento. Est enim in Ordine tanta cruditorum copia, ut ad tam exiguum numerum restringi non possint, quod in proximis Comitibus Generalibus Florentiae omnes noverunt. At quoniam Fratres extra Italiam constituti (excepta Dalmatia) non nisi difficile, & magnis sumptibus ad Generale Capitulum accedere possunt, statuitur, ut ii omnes, qui voluerint ad magistralem coronam recipi, examinentur in aliqua publica universitate illius regionis, de qua fuerint, propositis conclusionibus in ea facultate, ad quam promoveri voluerint. Qui quidem, si praemisso riguroso examine ab illa universitate digni Doctoratus titulo iudicati fuerint, fideique publicam ab ipsa de eorum sufficientia habuerint, possit eos Generalis per suas literas in aliqua universitate, vel a persona auctoritatem habente, ad doctoratus lauream suscipiendammittere. Nullus vero ad doctoratum, vel ad alium gradum superioritatis de cetero promoveatur, qui prius professionem fidei non fecerit, juxta Bullam praefati Domini Nostri Pii Quarti.

C A P. VI.

Verba Cap. 6.

Fratres nihil sibi approprient &c.

1. Declaratio super proprietate.

2. Super concessione usus vel administrationis bonorum stabiliu.

praedicta haecenus concessa reperiantur, eas ex nunc tollimus, & abrogamus. Administratio autem bonorum Monasteriorum, seu Conventuum, ad solos officiales eorumdem ad nutum Superiorum amovibiles pertineat.

Mobilium vero usum ita Superiores permittant, ut eorum suppellex statui paupertatis, quam professi sunt, conveniat, nihilque superflui in ea sit; nihil etiam, quod sit necessarium, eis denegetur; quorum omnium registrum Superiores apud se habeant; & singulo anno reveideant, & Fratres ea vendere, alienare, aut donare nemini valeant. Quod si quis aliter fecerit, vel quidquam etiam, si pecunia sit, tenere deprehensus, aut convictus fuerit, is biennio activa, & passiva voce privatus sit, atque etiam juxta Ordinis nostri constitutiones veluti proprietarius puniatur. Quinimo ad errores istos tollendos praecipit generale Capitulum, ut in singulo Conventu, & Monasterio sit aerarium publicum, ubi reponantur singulorum Fratrum, & Sanctimonialium pecuniae; quae inde non extrahantur sine necessitate a Superiore cognita. Moneamus tamen singulorum Conventuum Superiores, juxta singulorum Fratrum merita, gradum, & necessitates, ex reliquis bonis, & praesertim ab eisdem Fratribus acquisitis, aliqua eis pro studiorum, & laborum sustentatione, largius, & commodius subministrant.

Habeatur vero diligens senum, & infirmorum cura; provideaturque eis de communibus elemosynis in eorum necessitatibus; & in singulo Conventu praeficiatur saltem unus, cui hujusmodi cura committatur.

Et cum quis infirmari coeperit, statim resignet Superiori omnia, quae suo usui fuerint applicata, ut in casu mortis Conventui cedant.

Emolumenta quae ex Priorum Legatis (vel ut vocant) mansionariis proveniunt, in publicam utilitatem convertantur, & nulli particulari tribuantur.

Licentia vero disponendi de bonis suo usui deputatis, aut etiam de cellulis, & Cameris ipsis, nulli Fratri, aut Sanctimoniali tribuatur, sed haec sit Generalis, & Provincialium cura, secundum gradum, & virtutem, ea, quibus videbitur, assignare. Et si quis haecenus a Superioribus Ordinis, aut etiam a Sede Apostolica talem disponendi licentiam obtinuit, nulla censetur.

Quod autem ad Syndicos, vel Procuratores, sanctesios, sive operarios attinet, singuli Conventus, & Monasteria, ubi Superioribus Ordinis visum fuerit opportunum, unum, aut alterum illorum, sive plures eligant ad ipsorum Superiorum nutum amovibiles, ut sancta Tridentina Synodus decernit; non quidem ut rerum, & bonorum Ordinis Procuratores, & Rectores, quemadmodum haecenus consuevit, cum nondum Religio haberet proprium in communi, sed ut Conservatores, & Defensores, qui non possint a Principibus, vel Communi-

3. Super concessione usus mobilium.

4. Super cura senum & infirmorum.

5. Super resignatione usus bonorum per infirmos fienda.

6. Super dispositione proveniunt.

7. Super nullitate licentiarum disponendi de bonis Ordinis.

8. Super Syndicatum, & Procuratorum munere.